

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztéséül Iroda: Versecz, Iaktanya-utca 1054. szám — ide intézendők a lap szellemi részét érdeklők minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchnerné felvételi és rendelési irodájában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kádics-féle házban) is átvétetnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: Perjessy Lajos.

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszólamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legjutányosabban számítatik — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük pénteken délig beküldeni.

X. évfolyam

Vasárnap 1901. évi szeptember 22-én.

38 szám.

Vidéki hivatalnokok anyagi helyzete.

Versecz, 1901. szept. 20.

Most, midőn az állami tisztviselők kongresszusukat tartják Budapesten, időszereinek találjuk az alábbi cikket közölni:

Azon vélemény képződött a fővárosi, de még a nagyobb vidéki városok hivatalnokai körében is, hogy a nagy városok sorspóin kívül működő kartársaik Eldorádóhoz hasonló boldogságban, dús bőségben töltik napjaikat, az anyagi nélkülözésekkel járó súlyos gondokat nem ismerik. A termelő közelségéből nagy okosan következtetnek a termények olcsóságára is. Ott élnek a termelők körében, kik dúskálván a terményekben, örülnek, ha ezeken bármi pontom áron is túladni képesek.

Teljes érvényű ellenbizonyítékokkal szolgálhatunk.

A nagyvárosok élelmi üzletei valóságos óriási tárházai az élelmi szerek mindenféle nemeinek. A mi szép és jó, azt nagy mennyiségekben ezen tárházakba, nagy városok piacaira szállítják. A cikkeknek hitványabb, selejtesebb része marad csak otthon. És ha a nagy városi lakosság talán magasabb árakon is kénytelen bevásárlásait eszközölni, többnyire kiegyenliti az árkülömbözetet azon körülmény, hogy az árú-cikkek kitünő minősége nagyon is meghaladja a vidéken visszamaradt élelmi árukat, mivel az ilyen selejtes portékát

a nagy városok piacaira szállítani nem érdemes. Megesik azonban gyakran az is, hogy a bőséges szállítások a nagyvárosi piacokon ár-esökkenéseket okozván, a kitünő élelmi cikkek olcsóbban vásárolhatja a városi lakos, mint a mennyiért a vidéki fogyasztó a selejtesebb anyagot otthon megvásárolhatja. Tagadhatatlan tény az, hogy a nagy városok piacain könnyebb a szükségleteket beszerezni, mivel ott nemcsak jobb minőségben, de olcsóbban is kaphatók. Oka ennek pedig abban rejlik, hogy a termelő paraszt, ha a házában felkeresik, a kofáskodó házalóktól selejteségök miatt ott hagyott cikkekért csak is annyit kér, mint a mennyi ő a legjobb minőségű áruért rendszeren a házalótól kapni szokott. Beáll gyakran azon körülmény is, hogy a legszükségesebb élelmi szereket még kapni sem lehet.

Eldorádóról tehát szó sem lehet!

A vidéki hivatalnok anyagi helyzete semmivel sem jobb a nagyobb városi kartársai sorsánál. Az adóteher hatása alatt természetesen mindinkább megdrágultak az élelmi cikkek is, megdrágultak a városokban és a vidéken egyaránt. A nagy városok lakójának egy nagy előnye van: pénzért vásárolhat, sőt kitünő élelmi cikkek vásárolhat, míg ellenben a vidéki ember, horribile dictu, sokszor készpénzzel a kezében, szükségleteit nem fedezheti. Vajjon elhiszik-e ezeket azok, kik a vidéki hivatalnokok sorsát intézik? Dehogy hiszik el! Ha elhinnék nem nézhetnék azok nyomorát, kik életük legjobb erejét a reájok

bizott munka becsületes és lelkiismeretes módon való elvégzésére, sokszor valóban kétségbeejtő gondok közt fordítják.

És sujtja ezt a szerencsétlen vidéki hivatalnokot még egy másik baj is. Az anyagi gondokkal való együtt működő tényező ez arra nézve, hogy a szegény ember életét mélyen elkeserítse. Őt szülei, kik nem ették a hivatalnok kenyerét, csak valamiképpen felnevelték, pályájára kiképeztették. De miként nevelteti ő, midőn egymagára is alig elég az, a mit szerezhet? Miként öltözteti, nevelteti és képezteti, midőn nincsen minden vidéki helységnek magasabb iskolája, egyeteme s. t. Es ha sok gondjába, sok nélkülözésébe is kerül a nagy városi hivatalnoknak a családja eltartása: mégis elgyötrött lelkét a gyermekének neveltetése iránti gond nem sujtja. Gondoskodhatik gyermekei jövőjéről.

Megerkezett bizony már annak is az ideje, hogy végét vetvén a vidéki hivatalnokok meg nem érdemelt nyomorának, a nagy számu, becsületes munkás-sereg már csak alig-alig elviselhető szenvedésének, a gyötrő gondok és keserű nélkülözések tengernyi sokaságának: őket is emberibb sorsra méltónak tartván, anyagi helyzetükön lendítsenek.

X.

NAPI HIREK

Személyi hírek. Bajsai Zákó Milán főispánunk a múlt hétfőn elutazott városunkból Pancsovára, ma vasárnap azonban ismét vissza fog térni körünkbe.

Tárcza.

A titok.

— Uram, nagyon lekötélvez vele, ha alkalomadtan, ha nem is mindjárt most, a halálom után, de majd valamikor később, rehabilitál és megírja a történetem a maga igaz valóságában.

Meg kellett magam olnom, mert becsületes emberre akartam lenni, miután már előbb gazember voltam. Azt hittem, hogy a megterőnek megbocsát a világ is, de nem jól hittem.

Most, halálom előtt néhány órával, a mint nyugodtan itt ülök az íróasztalom mellett és rendezgetem a dolgaimat, egyszerre csak mintha olvasnám a holnapi lapokat.

Üngyilkos völegény! — Esküvő elől a halálba! — Ilyenféle címek alatt lesz megírva az én történetem és a tudósító úr, az én érdekes esetemről, bizonyára így fogja végezni a tudósítást:

— Vagy amerikai párbaj, vagy pillanatnyi elmezavar kergette őt a halálba.

Pedig egyik sem! Hanem az a harmadik dolog, a mit önmek most meg fogok írni. Ebből legalább megismer engem, mert ön csak annyit tudott rólam, hogy mikor idelejt járt tavaly,

azon a hangversenyen, hat az emberek mind csak elragadtatással beszéltek rólam önnek és azután önnek is imponáltam; pezsgőztünk reggelig s azt hittuk, hogy jó barátok lettünk.

No hát, tudjon meg minden a jó barátjáról, a ki az első és utolsó levelében nem ismeri önt tegezni, mert nem tudja, hogy nem veszi-e tőle sértésnek.

A lapokba bizonyára sok dicséret kerül majd rólam, a tudósító úr révén, a ki meg fogja majd írni, hogy Kertész Sándor úr a detrei fiatal gavalérkompaniának dísz, virága volt: „városunk társaskörének dédelgetett kedvence; az itteni sport-körök élőkölösége“ stb. És azután fog következni völegénységem története.

„Menyasszonya a város legszebb hölgye volt, a kihez legtisztább vonzalom fűzte őt. S most itt hagyta a szerető szívet, mely csak érte dobogott! Mekkora kegyetlenség! Egy mentsége van, hogy pillanatnyi örültségben követte el tettét. Masképp nem lehet magyarázni, massal nem lehet menteni végzetes tettét.“

Olvassa el ön azt a rövid írást. Utolsó szöveg igaz, a mi benne van. Halála előtt kis idővel nem szokott az ember hazudni. Ezenkívül meg a menyasszonyomnak írok egy levelet, meg a segédekemnek.

S azzal el lesz intézve az én ügyem pár-

baj nélkül is, a becsület szabályainak megfelelőleg.

Itt áll előttem az íróasztalom a fekete agyú, kis buldogg-revolverem. Mikor megvettem, nem hittem volna, hogy magamon próbálom ki.

Beletemtem a két kis, sima, bársonyos fogású ólomdarabot is. Biztosan és simán fognak elmenni oda, a hová küldöm őket. Csak a fényes nickel csövecskéért lesz kár! Milyen vérfoltos lesz nemsokára!

Nos és most hallgassa meg, miért haltam meg önszántamból, mielőtt azt az embert megölttem volna, a ki tegnap összegazemberezett.

Meghaltam, mert annak igaza volt. Lehet ugyan, hogy azért ő volt a nagyobb gazember, de a világ szemében én vagyok.

Nem verekedhettem volna meg vele! A kezében vannak ellenem az adatok, melyek — fájdalom — mind igazak. Felberelték ellenem, miután előbb biztosították, hogy nem kell megverekednie velem.

Katonatiszt voltam. Ezredsegédtiszt és elköltöttem a reám bizott pénzből néhány forintot. Bokrétára kellett a színésznek kedvesemnek. Másnap megvizsgálták a pénztárt, nem volt időm visszafizetni. Másnak talán megengedte volna az ezredes, hogy pótolja a hiányt, de velem a legridegebben bánt el. Haragudott rám, mert jobb vevőnek tartottak mint őt. Ezért

Küchler Gyula — kir. főügyész. Ő Felsége a temesvári kir. főügyészség ez idő szerinti vezetőjét, **Küchler Gyula** kir. főügyész helyettesét kir. főügyészsé nevezte ki. E hír bizonyára őszinte örömet és meglepetést fog kelteni az egész délvidéken, mert az új méltóságos ur a délvidék szülöttje, és alapos jogi ismereteivel valamint igazságszeretetével és előzékeny modorával a legszelebb korok becsülését, tisztelétét és rokonszenvét vívta ki.

Aranylakodalom. **Heeg József** köztisztviselőben álló tekintélyes verseczi polgár és neje szül. **Herter Mária** f. hó 14-én ünnepelték a legszébb családi körben aranylakodalmukat. Kísérje tovább is az ég kifogyhatatlan áldása a tisztaság párt.

Áthelyezés. **Dr. Schmitz Rudolf** 7-ik honvédegyedelmű hadnagy, **Schmitz Vilmos** helybeli községi elemi iskolai tanító fia, **Oraviczáról** a budapesti hadbírószághoz helyeztetett át.

Halálozás. **Dr. Greiner Ferencz** fehértemplomi ügyvéd és városi képviselő élete 53-ik évében Fehértemplomban szívizéhdés folytán f. hó 16-án hirtelen elhunyt. Az elköltözött sok éven át volt vezetője és lelke annak a pángermán mozgalomnak, mely Fehértemplomot egész országban híressé tette. Utolsó nevezetes szereplése akkor volt, mikor a „Fehértemplom“ magyar elnevezést majdnem egyhangúlag elvetni kívánta a város közgyűlése. (A városatyák közt csak egyetlen ember akadt, ki nem „Weiskirchen“, hanem a magyar „Fehértemplom“ elnevezés mellett emelt szót.) Nevezetes szereplése volt **Greiner ügyvédnek** és a fehértemplomi német dalárdának a „Millenium“ esztendőjében is. A Fehértemplomban rendezett hazafias ünepek alkalmából **Greiner** a német dalárdistákkal **Belgradba** távozott — és a mi „Verseczi férfi dalegyet“-ünk volt az, mely a fehértemplomi felhívása folytán, hazafias készséggel sietett a szomszédba és énekelt az ünepek alkalmával. Lapunk és szerkesztőnk ellen több alkatossal intézet heves hirlapi támadást . . . most, mőba a sokat szenvedett férfit ott fekszik a hideg földben, elfeledjük a multakat, fátyolt koritunk a megtörténtekekre . . . az elköltözött nyugodjék békével.

Halálozás. **Weidt Henrik**, a verseczi férfi dalárdának egykori karmestere, az ügyes zeneszerző élete 77-ik évében **Grácban** f. hó 14-én elhunyt. Béke poraira

Képviselő választás. Városi törvényhatóságunk központi választmánya f. hó 17-én tartott ülésében a képviselőválasztás napján október 6-át, vasárnapot tűzte ki. Két szavazatszedő küldöttség előtt fognak szavazni a választók. Az egyik szavazatszedő küldöttség a városházi nagyteremben,

a gyerekes hiuságáért azután feláldozta az én életemet.

Akkor nem tudtam megölni magam, mert élt az anyám, a kinek én voltam egyedüli segítsége. Mi lehettem volna? Egy elcsapott, sikkasztó tiszt? Dijnokoskodtam egy kis városkában, a hol senki sem ismert, vagy két esztendeig s akkor azután egyszerre kivirradt. a nagybágyám lett itt a takarékpénztár igazgatója, s az idehívott könyvelőnek. Nem tudta, hogy sikkasztó voltam, mert akkor aligha hívott volna; de azt hitte, hogy valami betegség miatt hagytam ott a katonaságot.

Itt azután beléptem újra a tisztességes társadalomba. Az embereknek fogalmuk sem volt multam szennyéről, mindössze annyit tudtak, hogy katonatiszt voltam, de a priváteleit több előnyt kinalván, ott hagytam a katonaságot. S már az is nimbuszt kölcsönözött, hogy megtudták, hogy katonatiszt voltam, hát még mikor megláttak vivni.

Elvertem minden híres vivőjüket. S ekkor azután megkértek, hogy álljak a vivőkör élére és tanítsam őket vivni. Persze csak passzióból. Tanítottam is. És lassanként kezdtek úgy tekinteni, mint a városka első fiatal emberét. Oda kellett hagynom azt a remete életet, melyet azelőtt éltem az anyámmal együtt, és el kellett járogatnom mindenfelé.

Minden társaság legnagyobb szívesseggel fogadott és valósággal kényeztettek, a hova csak mentem. Bár ne mentem volna sehová! De hiába, a társaságba járással is úgy van az ember mint az évessel. Közben jön meg az étvágyunk.

a másik a városháza oszlopos előcsarnokában fog működni. Választási elnökül és egyszersmind az I. szavazatszedő küldöttség elnökül **Rottler Ferencz** választott meg. II-ik szavazatszedő bizottság elnöke **Dr. Markovits György**. Elnök helyettesekül: **Pavlovits Ignác** és **Dr. Seemayer Károly** választottak meg. Jegyzők: **Koszirovits Iván** és **Pilz Ede**, jegyzőhelyettesek: **Bernatsky Alfréd** és **Jorgovits Péter**.

Képviselőválasztás. Temes vármegye központi választmánya f. hó 19-én **Kabdebo Gergely** alispán elnökle alatt tartott ülésében Temes vármegye területére nézve az országgyűlési képviselő-választásokat október 2-ára tuzte ki. Választási elnökök: **Csakova: Dr. Darabanth János** főügyész. **Kis-Becskerek: Kovácsics Gy. árv. sz. elnök.** **Lippa: Lendvai Miklós** tb. főjegyző. **Moravicza: dr. Telbisz Imre** kir. közjegyző. **Orczyfalva: Ferencz Sándor** tb. főjegyző. **Rékás: Nagy György** kir. tanácsos. **Uj-Arad: Dr. Rittich Antal** ügyvéd. **Végvár: Plausich Matyas** kir. közjegyző. **Fehértemplom: Kabdebo Gergely** alispán. **Fehértemplomban**, ugy, mint **Moraviczán** három szavazatszedő küldöttség előtt fog lefolyni a szavazás: **Fehértemplom: I. küldöttség.** Elnök: **Kabdebo Gergely** hely.-elnök: **Emanuel Sándor**. II. küldöttség. Elnök: **Nemcsik Gyula**. Hely.-elnök: **Hönsch Árpád**. III. küldöttség. Elnök: **Dsida Lajos**. Hely.-elnök: **Anselm Fidé.** **Moravicza: Elnök: dr. Telbisz Imre.** Id. **Weitner F. hely.-elnök: Deutsch Andor.** **Gémesi Károly**. Jegyző: **Sallay Imre.** **Berich Vazul**. Hely.-jegyző: **Joanovics János.** **Bartóky Ödon.** A moraviczai választó kerületben: az I. küldöttség: **Temes-Moravicza, Klopodia, Varadia, Temes-Buttyin, Perkoszova, Temes-Paulis, Vljakovecz, Réthely, Markovecz, Temes-Kutas, Jabuka, Szolsicza, Meszics és Laczunás** községek; a II. küldöttség: **Vojvodincz, Kustaly, Nagy - Szredistye, Kis - Szredistye, Kis-Zsám, Vattina, Német-Sztamora, German, Nagy-Zsám, Kis-Gáj, Dézsánfalva és Podporany** községek szavaznak.

Városunk törvényhatósága a mult hétfőn tartotta meg rendes havi közgyűlését **Bajszai Zákó Milán** elnökle alatt. A közgyűlés elején **Weifert K.** főjegyzőnk a legkegyelmesebb királyi meghívó levelet olvasta fel, melyet a közgyűlés hódolattal vett tudomásul. **Petrovics Gy.** városatyja a honvédkaszárnya lejtmerézési munkalatainak eszközölt földmunkák ügyében tett interpellációt (azt állította, hogy a nagy költséggel elhordott földet ismét vissza hordták) melyre polgármester a legközelebbi közgyűlésen fog felelni. Az 1902-ik évi esküdtek összeállítására kiküldendő bizottság megválasztásánál feltunő incidenset kepezte azon körülmény, hogy a **Bernatsky Géza, Dr. See-**

Bár ne jött volna! Az anyám az első időkben még csak visszatartott. De azután meghalt, szegény és én megfélekedtem az ő utolsó jóslatszerű tanácsáról.

— Vigyázz magadra fiam! Akkor ér utol a végzet, mikor azt hiszed, hogy legboldogabb vagy.

Ugy történt! Belevetettem magam újra az emberek közé. Kezdtém a régi vidám, büszke cimborá lenni **Lassanként** egyre bátrabbá lettem. Eleintén féltém az afféroktól, hanem azután látva, hogy senki sem mer engem még gondolatban sem megsérteni — nyugodtan és boldogan kezdtem élni és ábrándozni kezdtem a legrózsásabb, legszebb jövőről.

Ekkor szerettem bele a menyasszonyomba. Ebbe az édes, aranyos, drága leánykaba, a kit körülbelül egy hónap mulva az oltár elé vezettem volna.

Tegnap este is tőle jöttem el. Az utcán találkoztam néhány pajtásommal. Behívtak egy kávéházba. Talán a nemezis büntetése volt, a miért bementem. Különben ha tegnap nem, megtörtént volna holnap, vagy holnapután.

Azt a nyomorult embert felfogadták ellenem, s az pénzért megselekedte volna ezt az első alkalommal. még jobb, hogy előbb tette meg! Mi lett volna ha azután teszi, mikor már a kedves leány a feleségem? Mert akkor is csak ezt a megoldást találhattam volna. Ámbar előbb kellett neki engem kényszeríteni, mert azt akarták, hogy **Berta** ne lehessen az én nőm. **Az akarta ez a mihaszna frater, a kit kikoszorozott. Az forralta ellenem a bosszút és végre**

mayer Károly, Dr. Haag Aladár és Dr. Hadzsi Szilárd tagokból álló eddigi bizottságból **Dr. Haag Aladár** és **Dr. Hadzsi** szavazattöbbséggel kibuktatták, és helyökbe **Dr. Markovics Györgyöt**, és **Dr. Milletits Sz-t** választották meg . . . Így, a hogy úgy, de valamiképpen még is megmentették a hazát.

Gyümölcs és szőlő kiállítás. A verseczi közgazdasági egyet szőlészeti szakosztálya, mint az előző években úgy az idén is gyümölcs és szőlőkiállítást rendezett a mult szombaton a „Szőlővenyige“ nagytermében. A kiállítást a nap folyamán sokan megtekintették. Megjelent **Bajszai Zákó** Milan főispánunk is, a közigazgatási bizottság tagjai kíséretében, valamint a vartanács **Seemayer János** kir. tan. polgármester vezetése alatt. **Csemegeszőlő** 14 fajta volt kiállítva 22 minőségben 60 tányéron; **közönséges szőlő** 14 fajta, 16 minőségben 47 tányéron; 11 tányérral itt kevésbé ismert szőlőfajokból 5 tányérral direkt termő amerikai szőlő. Kiténtetést nyertek: **Glöckner Antal, Glöckner K. Heegn F. Hell M. Janusbhek M. Kehrer K. Kölzer F. Stark F. Thomas A. Weiterschan J. Stürmer F. Oszthheimer A. és Ferencz, Köszl K. Fridrich V. Thurn M.** A kiállítás mindenkit meggyőzött arról, hogy a mi szorgalmas szőlőművelőink haladnak a korrall, s a verseczi szőlőpiacz hova tovább egyike lesz a legkeresettebbeknek, hol valóban igen kitunő szőlőt produkálnak. A kiállítás rendezéseért méltó elismerős illeti meg a szőlészeti és borászati egyet vezetőségét.

Mulatságok. „A verseczi iparosok dalárdája“ f. hó 28-án szombaton szüreti mulatságot rendez a „Szőlővenyige“-ben; — „a verseczi munkások daloskoszoruja“ pedig október 5-ére hirdet ugyanott hangversenynyel egycekkott tanczmulatságot.

A helybeli téglagyári és építőtársaság folyó hó 15-én tartott rendkívüli közgyűlésében a tarsulat elnökévé egyhangúlag **Haas Zsigmond** tekintélyes kereskedőt választotta meg.

Bucsu mulatság. A verseczi rekruták f. hó 26-án tanczmulatságot rendeznek a „Szőlővenyige“ helyiségeiben.

Választók gyűlése. A helybeli liberális Herczeg parti választók ma vasárnap d. u. 3 orakor gyűlést tartanak a varoskert-utczai „Hungaria“ (Billinger) vendéglő helyiségeiben.

A moraviczai választó kerület liberális parti választói hoinap hétfőn f. hó 23-án d. e. 10 orakor tartják meg képviselőjelölő értekezletüket a „Hemberger“-fele vendéglőben.

„Was der Dichter Herczeg von seinen Landesleuten schreibt“ czim alatt német laptarsunk, a „Neue Werschetzer Zeitung“ mult csütörtöki számában egy hosszabb cikket közöl, melyet nem hagyhatunk szó nélkül mar csak azért sem, mert hivatkozik az általunk alapított és szerkesztett első magyar lapra a „Délvidéki Nemzetör“-re és olyan szinben tüntetvén fel

is hajtotta a mit akart. Megszabadult tőlem mindorokre.

Szeredy, ott ült abban a társaságban, a hová mi leultunk. Mikor neki is a kezemet nyújtottam, ő nem fogadta el:

— Gazemberrel nem fogok kezét!

Arczul utottem, de mit használt nekem! mégis csak meg kell halnom! A segédei felmutattak az én segédeimnek a bizonyítékokat, egyszersmind kijelentettek, hogy az esetről halgatnak, ha rogtón elutazom. Mindössze egy nyilatkozott adnak ki, hogy megugrottam a párbaj elől. Most mar nem kell semmiféle nyilatkozatot kiadniok. Megirtam nekik, hogy meghalok, de utolsó oramban a becsületszavukat kérem, hogy ne szoljanak a dologról. Hogy higye szegény menyasszonyom is, hogy becsületes embert szeretett.

Vagy talán az is voltam? Legfeljebb egyben hibáztam. Azt hittem, hogy az elbukottak is van joga felemelkedni és új életet kezdeni: azt hittem, hogy itt a földön is van bocsánat.

Csalódtam s ezért kell odasietnem, a hol van bocsánat.

Isten onnel! Éljen boldogul és ha holnap olvasni fogja a lapokban az én halálhíremet, hat az ne lepje meg ont legkevésbé sem.

És ne is sajnáljon! Mert ennek így kellett történnie és magam voltam az oka mindennek.

V. Gy.

a dolgot, mintha a mi igaz szívvvel, melegen szeretett és tisztelt barátunk *Herczeg F.* sértőleg, lenézőleg irt volna verseczi német anyanyelvű polgártársainkról — közvetve bennünket is ér azon minden alapot nélkülöző és igaztalan vádja, hogy valaha mi, a mi hazafias polgárságunkat sértegető és bántó közleménynek helyet adtunk volna. Ezelőtt 14—15 esztendővel, midőn hazafias lakosságunk a „Verseczi magyar nyelvterjesztő egyletet“ megalakította, és azzal kapcsolatban segített létrehozni azóta folyton fenálló magyar lapunkat, a mi, már akkor is feltűnni kezdő Herczegünk hazafias lelkesedéssel sietett istápolóink sorába és feltűnést keltő irodalmi munkáival emelte színvonalát. 1888 novemberben, tehát 13 évvel ezelőtt *„Uj-Vineta“* (Egy elmúlt jubileumhoz) cím alatt — abból az alkalomból, hogy azon év szeptember hónapjában volt századik évfordulója annak, a midőn a verseczi polgárság hős tetteivel beírta nevét a Délvidék történetének lapjaiba, oly hősiessé küzdvén a török ellen — mondjuk 13 évvel ezelőtt Herczeg egy pompás történelmi tanulmányt irt, mely annak idejében bejárta a nevezetesebb lapokat is. *Ebben a hosszabb tárczában, nem csak hogy nem sérti, nem bánja Verseczet és Versecz polgárságát, hanem határozottan állítja, hogy oly melegen, oly részvevőleg nem irt még senki Verseczről, mint azt Herczegünk, a mi büszkeségünk, éppen abban a művében cselekedte. És most kikapva egyes részeket — elhallgatva a verseczi polgárságot glóriifikáló dolgokat — fegyvert kövadásznak az ellen, a ki Versecznek és a verseczi polgárságnak maga több hírt, nevet és dicsőséget szerzett, mint sok generáció. Népszerűtlenné kívánják tenni saját szülő városában azt az embert, a kire büszke a magyar iradalom, a kire büszke minden művelt ember, a kinek nevét és műveit ismerik e haza minden tájkán, a kit tudományos társulataink már most, élete delén, lelkesedéssel siettek tagul megválasztani, s a kinek szava ott, a hol tenni lehet, többet nyom a latban — mint ötven deputáció*

De nem folytatjuk tovább — hiszen még látogatást is elakarjuk kerülni annak, hogy a politikába és párttusakba ártsuk magunkat. de az igazság érdekében fel kellett emelni szavunkat, midőn — közvetve ugyan, — de minket is ér az igaztalan vad. Azt az *„Uj-Vineta“-t* majd szóról-szóra ismét le fogjuk közölni, és akkor ítélni a nagy közönség. Ez alkalommal csak pár részletet veszünk ki belőle: *„Hol a polgárosodás legsúlyosabb munkája végzendő, hol pusztákat kell termékenyekké tenni, és mocsarakat száritani, oda a világtörténelem erjedési folyamata rendszeren ama szívós, acélizmu germán fajt veti, mely e munkára látszik legtöbb hivatással birni A mi polgárságunknak józan felfogására mutat, hogy mindenkor a magyar államesszme szászlovívói voltak, ez eszméért és zászlóért nagy és véres áldozatokat hoztak 1848—49-ben nem haboztak a magyar lobogót kitűzni józan eszűek, és van törhetetlen munkakedvük békés polgárok csendes, munkás, kipróbált hazafiak stb.”* De nem csak ezek vannak benne abban a cikkben, hanem igenis meg van írva vonzóan és lelkesítőleg a Henne-mannok története, a verseczi polgárság hőstettei; meg van dicsérve benne a szorgalmas és munkás nép, meg vannak benne írva annak viszontagságai szóval a ki annak idejében elolvasta azt a cikket, csak rokonszenvet érezhetett e város lakossága iránt, és nem hogy nem botrányozott meg rajta senki, hanem ugyancsak dicsérték és magasztalták. Azok a kifejezések a mik kifogásoltattak, egy időben, régen, csakugyan raillettek a verseczi népre. De az idők és emberek változtak. Ezek után a „N. W. Z.“ kollegát illedelmesen és szépen kérjük, hogy az újságírás terén ne engedtesse magát a szenvedélyességek által arra a térre ragadtatni, a hol a méltánytalanságok és igazságtalanságok teremnek.

Szálloda megnyitás. A Glückmann-Milleker féle szállodat — melyet az ügyes és áldozatkész bérlő aránylag nagyon rövid idő alatt renováltatott — a mult vasárnap nyitották meg, ház-lászlés este és „Dezső“ bandájának jó zenéje mellett. A helyiség világos szép kifestésével igen kellemes lett. Az udvaron át széles aszfalt járó vezet a Glückmann-féle kertbe, nagy öröme a kaszinóba járó közönségnek.

Legyen német tannyelv. Fehértemplom r. tan. városi községi iskolaszéke megint beszéltet magáról. Nem telhetik el egy esztendő sem, hogy valami ürügyet ne találjanak ennek tag-

jai, mely ürüggyel azután magyarellenes érdekeinek kifejezést is adnak. A szeptemberi képviselőtestület ülésén ugyanis a községi iskolaszék azt indítványozta, hogy: „Miatán Fehértemplom, illetve a régi egész katonai határörvidék körülbelül 30 év óta az anyaországgal már egyesített, ne legyen mindig kivételes helyzetben iskolaügyi tekintetben és ne csak köteleiségei, hanem jogai is legyenek, az ország népnevelési törvényei lépjenek érvénybe a maguk teljességükben. Intézzenek tehát kérelmet a kultuszminiszteriumhoz, hogy itt, és általában az egész egykori határörvidéken a törvényeket hajtsák végre.“ E körmönfont indítványnak pedig, melyet úgy a nagyközönség nem ért meg, az a vejeje, hogy a nemzetiségek és felekezetek saját iskoláiban saját anyanyelvükön taníthassanak minden tárgyat csak a magyar nyelvet kelljen magyarul tanítaniok. A képviselőtestület, mely ilyenekre egész készséggel bír, meg is bízta az iskolaszéket, hogy a miniszterhez küldendő kérelmet dolgozza ki s a város azután illető helyre pártolón fogja fölterjeszteni. — Reméljük, hogy a miniszterium a törvényektől és hosszú évek gyakorlatától nem fog eltérni.

Megbirságot kereskedő. Emeltettük már lapunk egyik előző számában, hogy a helybeli iparosok megcsiptek egy utazót, midőn meg nem endeggett módon gyűjtött városunkban megrendeléseket. Nevezett utazó Lechner Béla temesvári szabóüzletének alkalmazottja volt. Rendőrkapitányunk nevezett kereskedőt 100 K. pénzbüntetésre ítélte.

Állaláló vandalizmus. A helybeli lapokban allandó ez a rovat. Bárdolatlan, neveletlen, a város utcáin véges végig ordító suhanczok nagy karokat okoznak a háztulajdonosoknak. Alig épül fel egy új ház, ezek a barbár „Burschok“ leverik a parkányzatokat, bemázolják a falakat, letépik a csatornákat. Ilyen panasz a mult napokban több is érkezett hozzánk. Rendőrségünk szinte tehetetlen ezekkel a rombolókkal szemben. Valami kemény büntetéssel kellene példát szolgáltatni.

A verseczi szőlészet állapotáról következő jelentést közli a Budapestben megjelenő „Borászati Lapok“: A milyen kedvező volt julius hónap a szőlő fejlődésére, épp oly károsan befolyásolta annak tenyészetét az augusztusi időjárás. A julius hó utolsó harmadában fellépett tikkasztó hőség a szőlőleveleken és fürtökön, különösen az Othello-fajban jelentékenyebb kárt okozott, de egyttal sietette a korai csemegefajok megérleltetését. — Ennek a jelenségnek tulajdonítható ama körülmény is, hogy a jövedelmezőnek ígért, érett Madeleine fajok augusztus első harmadában sokaig tartott esős idő folytán felpattantak s rothadásnak indultak. Ily állapot közepette szőlősgazdáink alig voltak képesek ezen fajtól szőlőkivitelünket megindítani, azért a fogyasztás nagyobbára a helyi piacra szorított s ezen fajnak kg.-ját 40-60 fillérért adták el. Azonban annál többet ígértek a fehér és piros Chasselas fajok, melyeknek bogyoí az idén olyannyira kifejlődve, és áttetsző színben voltak, hogy tényleg megérdemlik a „gyöngyszőlő“ magyar elnevezést s ennek kg.-ja 30—40 fillérért kel el. Augusztus utolsó harmadában újból esős idő allott be, mely több napon át annyira lehütötte a hőmérsékletet, hogy ennek következtében fellépett az Oportó, részben Kriacza és Kadarka fajban is a fakorothadás. Ezen baj bealta folktan szőlőbirtokosaink egymásután, épp úgy mint a Madeleine fajokkal történt, leszüretelik az Oportót és vagy új bort készítenek, vagy pedig ennek hl. czerjét a vendéglősöknek 18—20 koronával adják el. Maskulonben piacunk mindennap tele van szőlővel, mint: Schausch-Plausch, korai különféle: korai Keckecsacs és Muskotály fajokkal, csak hogy alig akad vidéki vevő a kivitel pedig pang. Azért üdvös volna, ha földművelési kormányunk következő évben épp úgy mint most, korán gondoskodnék az eladando szőlővessző és ojtványok bejelentéséről, már júliusban intézkedne az eladásra szánt csemegezőllő összeírásáról, hogy ily módon a kulföldnek korán érett csemegezőllőről tudomása legyen s ezáltal sok termelő már augusztus hónaptól kezdve kiviteli összeköttetést létesíthetne szőlőivel az egész idényre. A többi fajok is, mint: Kadarka, Kriacza, Szlankamenka, Kövi-Fehérdinka és Olaszrizling, félig érettek s az utolsó napokban melege változott idő igen jó hatással van azok beérlelésére. Az idej zöldajtványok jól állanak, azokat háromszor

permetezték, de mindamelllett a zsenge leveleken a napégés nyomai nagyon meglátszanak. Szőlőtermelőink napról-napra mindjobban előkészülnek a szüretre, (sőt azt már meg is kezdték) s ha az időjárás allandóan kedvez, úgy minőségileg épp oly, mennyiségileg pedig általánosságban véve, még több bortermésünk lesz, mint a mult évben.

Szerencsétlenség. Ha b o v s z k y Róbert a nagyszabeni kadétiskola II. od éves növendéke itt időzött Verseczen rokonainál. Hétfőn délelőtt a család a fiatal kadéttal a szomszédos Paulisra akart kocsin kirándulni. Midőn a paulisi uton a vasut-vonal mellé érkeztek, éppen akkor jött egy vonat. A lovak megbokrosodtak, a kocsit befodították a árokba. A szegény kadét oly szerencsétlenül bukott ki, hogy fejét a vas korlátba vágta és oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy élete nagy veszélyben forog. A szerencsétlenül jártak az első orvosi segítséget Dr. Monasevics V. nyújtotta. A család többi tagjainak nem történt nagyobb bajuk.

Nehéz gyanú. Nagy feltűnést keltett a mult kedden városunkban egy verseczi jómódu ekonomusnak, Stürmer Mihálynak elfogatása. Felelése hétfőre virradóra meghalt, kiterítették annak módja szerint, kedden délután készülték a temetésre. Időközben a kir. járásbírsághoz feljelentés érkezett, hogy az asszony nem természetes halállal mult ki. B a r o s s Dezső vizsgálóbíró megejtette a vizsgálatot, s a boncolás után azon súlyos gyanuokok folytán, hogy a férj nejét meggyilkolta, Stürmert felesége ravatala mellől beszállították a kir. járásbírság fogházába. A vizsgálat majd ki fogja deríteni bűnös-e a szerencsétlen ember vagy nem?

Katonáink idehaza. Ismét eltelt egy katonaszünet. A temesmegyei községek között szombat délután egy órakor elhagzott a háromszoros „lefuvas“ és ezzel befejeződött az ősi ez évi manőver. A hadgyakorlat bár a kisebb szabásuak közé tartozott az idén, a meny nyiben két hadosztály működött egymás ellenében, nem sorozható a könyebb fajtájukhoz. Nehéz, kimerítő marsok, hosszú és kényelmetlen terepeken való gyakorlatok súlyosították a katonák helyzetét, melyhez az ismert délvidéki szállások s a még mindig javítottatlan ellátás járult. Hát ilyen körülmények között ez a gyakorlat is azok közé irható, a melyek évek múltán is megmaradnak az emlékezetben. Általában véve azonban sikerültnek nevezhető katonai szempontból, mar azért is, mivel kevés baleset fordult elő. A gyakorlat vége nagy öröm lett a hároméves öreg bakáknak, meg a két évesek nagyobb részének, a kiket rögtön szabadlábra bocsátottak, lévén annyi újoncz bevonulása előjegyezve október elejére, a mely mellett a hadsereg megengedheti magának, hogy már a két évet kiszolgált hadfiakat haza bocsássa.

Tüzeset. A mult hétfőre virradóra éjjel kigyuladt Damjanovics asztalosmester csatorna-utcai háza és a tűz oly rohamosan terjedt, hogy a lakásban levők alig tudtak megmenekülni. Derék tűzoltóságunk azonban elejét vette a nagyobb bajnak s csak a csak a szomszéd ház égett le.

Olvasóink figyelmébe! A kik egy minden állással összeférő tisztos mellékjövödelemre szeretni akarnak, azoknak melegen ajánljuk, küldjék be címüket „Hasznos munka“ jelíggel az Általános tudósító hirdetési osztályához, Bpest, VII. Erzsébet-körut 54., mely azokat rendeltetési helyükre továbbítja. A mellékjövödelem, a melyről szó van, minden nagyobb fáradtság nélkül szerezhetik meg mindazok, a kik ismerőseik és barátai köreiben, esetleg tágabb körben is egy pártolásra méltó ügyért tevékenységet kifejtteni hajlandók.

Nyiltér.

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmány orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalos könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatra méltó csodaorvosság, mely megmentett ezeket a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot ma-

gyarazó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kika fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban szelemi elgyengülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hola megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a State Medical Institutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, akik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki írhat érette bárhol magyarul, mire titoktartás mellett postafordultával egy ingyen csomag orvosságot kap gyarazó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag olyan szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute, 103 Elektron Building, Fort Wagne, Ind, Amerika. A levelek mindig bérmentesítendőek.

TROPON tápláló és erősítő szer, a legjobb és legolcsóbb fehérnyé-készítmény, kapható a következő alakokban:

TROPON por-alakban, a hus legtáplálóbb része, tiszta fehérnyé, ételkhez keverve tápláló erejüket sokszorosán fokozza.

VAS-TROPON egyesíti magában a vas vérképző és a fehérnyé izomerősítő hatását. A vérszegénység, sápadtság, idegyöngeség legjobb orvosszere.

TROPON-CACAO a legtáplálóbb reggeli ital, tiszta fehérnyé, ételkhez keverve tápláló erejüket sokszorosán fokozza.

TROPON-GYERMEKTAP-LISZT a legértelmesebb és legmegbízhatóbb gyermektáplálék. Egyedül igazi pótszere az anyatejnek. Nagy Tropou (fehérnyé) tartalma következtében tápláló ereje nagyobb, mint minden más táplálék.

Kaphatók minden gyógyszerüzletben.

Törköly,

Szilvánium, Rum és finom likőrök

bárki hideg uton minden készülék nélkül kitűnő minőségben előállíthat.

Kezelési könyv és árlapok ingyen.

WATTERICH A.

Budapest,

VII., Dohány-utca 5. szám.

Sörmérő-készülékek, cikkek 'a borkezeléshez, minden borbetegség elleni szerek.

Első és legrégebbi üzlet e szakmában. Fennáll 30 év óta.

Egy svajczi csoda.

Az alant jegyzett órág utánvét mellett küld minden személynek, legyen az bármely osztályú, a kereskedői világban még nem létezett árban

csak 3 koronáért

vámmentesen 1 kitanó 24 óra járatu órág,

3 évi jótállás mellett.

Ezenkívül kap ez órágk minden egyes megrendelője egy aranyozott, finom izléssel összeállított láncot ingyen hozzácsomagolva. Ha az óra meg nem felel úgy szívesen kicseréljük, esetleg az órág szegét visszaszármatatjuk. Egyes egyedül kapható a

Svajczi óra-nagyraktár-vállalatnál Basel-Horburg (Svajcz.)
Bebizonyítható hogy sok ezer ily órág a legnagyobb megelégedésre szállítottunk.

Mellékjövedelem.

Intelligens urak, foglalkozásukra való tekintet nélkül, minden állással összeférő mellékjövedelemre tehetnek szert.

Nem kell hozzá sem szakismeret, sem nagy fáradság.

Barátaik, ismerőseik körében kell csak tevékenységet kifejtetniök e minden kétségen felül tiszteletreméltó mellékjövedelemi forrásnak minél nagyobb mértékben való kiaknázása végett.

Teljes felvilágosítás azonnal adatik.

Akik erre vállalkozni hajlandók, küldjék pontos czímmel ellátott ajánlataikat, (melyek rögtön továbbíthatnak) „Mellékjövedelem” jelige alatt az

„ÁLTALÁNOS TUDÓSÍTÓ” hirdetési osztályához, Budapest, VII., Erzsébet-körut 54.

8733. szám. — 1901.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a népfelkeltési időszi jelentkezés Versecz városában 1901. évi október hó 1., 2., 3-án fog meg-ejtetni.

Felhivatnak tehát a Verseczen tartozkodó valamennyi katonailag kiképzett valamint azon

katonailag ki nem képzett népfelkelők, kik ajánlati lappal el vannak látva, hogy a fenti fenti napokon és pedig 1865—1868 években születettek október hó 1-én az 1862—1864 években születettek október 2-án és az 1859—1861 években születettek pedig október hó 3-án mindenkor a városháznál a törvényes következmények terhe alatt jelenjenek meg

Verseczen, 1901 évi szeptember hó 9-én.

Seemayer

kir. tanácsos, polgármester.

5355 szám. — 1901.

Hirdetmény.

Az 1887. évi XXII. t.-cz. 4 §-a alapján a tanonczintézetek és tanoncziskolák növendékei életük 12 évének betöltése előtt újra oltandók.

Felhivatnak ennél fogva a tanulók és tanonczok szülei és gondnokai, hogy a 12 éves kort már elért közép vagy tanoncziskolát látogató gyermekeik vagy gondnokoltjaik újra oltását legfolyjabb október hó 1-éig eszközöltessék s annak megtörténtét bizonyítványal igazolják, mert ezen határidő letelte után az újraoltások hivatalosan fognak eszközöltetni.

Rendőrkapitányság,

Verseczen, 1901. szeptember 10-én.

Bodó rendőrkapitány.

Mesés

Hihetetlen!

olcsók a mi általános kedvelt és sok elismerés által kitüntetett

10-féle órai különlegességünk pedig

Finom Nickel-Remontoir kitűnően szerkesztve. 36 óras, legjobb gépezettel

A kedvelt Rosskopf-féle Nickel-Anker-Remontoir Kr. 5.—

Fekete-aczel-Remontoir 3 aczel fedéllel " 8-50

Fehér fém, kettős fedél és aranyszéllal " 7-50

Goldin-Remontoir, 3 Goldin fedéllel " 7-40

Óriási Nickel-Anker " 10.—

Legjobb Ezüst-Remontoir kettős aranyszéllal " 8-2

Ditto, hólgyeknek " 9.—

Legjobb Anker-Ezüst-férfóra 3 ezüst fedéllel " 13.—

Ditto, Tula-Ezüst " 15.—

Minden óra legalább három darab fazonkinti vételénél, vámmentes. Redelmények vagy az összeg előleges beküldése után esetleg utánvétellel rögtön utnak indíthatnak. Csere megengedtetik. Öránk elismert olcsó árai igen sok óras és kereskedőnek jó és biztos jövőjének elősegítői.

Kommen S. és tsa. Bassel (Schwajcz.)

Órág nagyraktára.

Fióüzlet: **Bregenz.** (Vorarlberg.)

Levéljdi 25, levelezőlapp 10 fillér,

Iskolai könyvek,

Író- és rajzszerek

dús választékban kaphatók

Özv. Kirchner J. E.-féle könyv- és papirkereskedésben

Versecz, Andrassy-tér.

A Kirchner-féle könyvnyomda tulajdona s nyomása Versecz.